Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego

№ 263.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

SRODA 17 Listopada 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rózne uwagi.
15 6'''	27 9''' 03	+1, 3	1, 90	Zachodni słaby	Pochmurno	
2	9, 08	+3, 8	2 60	,, ,,	,,	
10	8. 72	+2, 6	2 47	,, ,,	,,	

Wiadomości krajowe.

— *Preszburg* 10 *Listopada.* —

Na dzisiejszém posiedzeniu cyrkularném stanów uchwalono, między innemi, przekład z łacińskiego na węgierski język roty przysięgi z r. 1790 dla nowo obranego palatyna państwa, podając zarazem na kandydata do téj najwyższéj godności J. C. W. Arcyxięcia Stefana jako namiestnika królewskiego w Węgrzech. Przy téj sposobności wznowiono czułą pamięć żalu nad skonem palatyna państwa Arcyxięcia Józefa, a gdy mówca wynurzył nadzieję, że tę nieodżałowaną stratę pomoże im znosić miłość i ufność jaką pokładają w J. K. W. Arcyxięciu Stefanie, ozwały się ze wszech stron radosne okrzyki zgromadzonego ludu

Wiadomości zagraniczne.

— *Frankfort n. M.* 13 *Listopada.* —

Baron Krüdener ces. rossyjski nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy rządzie związku szwajcarskiego przybył tu z powodu wybuchłéj wojny domowéj w Szwajcaryi.

— *Lipsk* 4 *Listopada.* —

Mendelsohn Bartholdy, tak znany w świecie muzycznym, dziś umarł tutaj po krótkiéj chorobie. Liczył on ledwo lat 38; urodził się w Berlinie w 1809 roku.

— *Bruxella* 10 *Listopada.* —

Wczoraj o 1éj godz. z południa, król śród zwykłych ceremonii zagaił mową od tronu tegoroczne posiedzenia sejmu; poczém J. Król. Mość odbył jak zwykle, przegląd załogi i gwardyi narodowéj.

— *Od granic Szwajcarskich.* —

Na posiedzeniu sejmu związkowego z dnia 4 listopada zajmowano się prawie wyłącznie mianowaniem i posuwaniem oficerów na wyższe stopnie w wojsku związkowém.

Z Neuenburga donoszą pod dniem 8 listopada, że wojna domowa już się rozpoczęła i że co chwila oczekują przypuszczenia szturmu do Freiburga, gdzie się najzaciętszéj walki spodziewają; w samém bowiem mieście jest kilkanaście tysięcy dobrze uzbrojonego żołnierza, prócz wielkiéj liczby dział, któremi warowne wały są najeżone.

Gazeta Bazylejska donosi pod dniem 8 listopada, że francuzki poseł przy rządzie związkowym otrzymał od gabinetu francuzkiego rozkaz do pozostania w Szwajcaryi podczas wyprawy przeciw kantonom odszczepionym. Dziennik ten wnosi ztąd, że Francya nie obsadzi granicy swojéj od strony szwajcarskiéj.

— *Paryż* 9 *Listopada.* —

Dzisiejszy *Journal des Débats* donosi, że hr. Bresson, francuzki poseł przy rządzie neapolitańskim, niedawno tam przybywszy, nagle umarł. Dnia 2 m. b. o 6 godzinie rannéj znaleziono go na łóżku nieżywego z wielką raną na szyi, która jak się zdaje, brzytwą zadana była. Tę okropną wiadomość przywiózł okręt *Ocean* do Marsylii Bliższe szczegóły tego smutnego wypadku są dopiéro spodziewane.

Z Tulonu dowiadujemy się, że flota francuzka na Sródziemnem morzu do 13 okrętów wzmocnioną została i że xiążę Joinville popłynie z nią ze Spezzyi znowu do Neapolu.

Okręt wiozący broń i działa dla rządu papiezkiego, zabierze także z sobą 30,000 sztuk nabojów przeznaczonych dla wojska państwa kościelnego.

Z Madagaskar dowiadujemy się, że nieporozumienia zaszłe między Francyą a królową Madagaskaru, w dobry sposób załatwione zostały. Podobnież zaspokajające wiadomości otrzymujemy z Otaheiti; królowa Pomare dała się nakłonić do powrotu na tę wyspę; środki jakich do tego użyto, kosztują przeszło 50,000 fr.

Rząd ma zamiar fortyfikować wyspę Korsykę, w tym celu na przyszłym sejmie wniesie

o zatwierdzenie potrzebnych funduszów.

Druga niemniéj okropna wiadomość od powyższéj o Bressonie, jest treści następującéj: hr. Mortier, par Francyi i poseł francuzki przy dworze Turyńskim, obecnie w Paryżu bawiący, dostał pomięszania zmysłów i w tém obłąkaniu chciał popełnić na swoich dzieciach i na sobie morderstwo, o czém listownie swoją małżonkę i jednego ze swych przyjaciół uwiadomił. Po długich korowodach i największych trudnościach zdołano dzieci wyrwać z niebezpieczeństwa życia i pozbawić szalonego brzytwy, w którą się uzbroił; poczém obłąkanego przewieziono do stósownago szpitala. Praslina morderstwo tkwi jeszcze paryżanom w pamięci, a już się znowu inne pojawia, które nie mniejsze sprawi wrażenie, skoro się wiadomość o tém zdarzeniu upowszechni.

— *Londyn* 8 *Listopada.* —

Coraz bardziéj przekonywać się zaczynają, że *Times* miał słuszność, nie spodziewając się żadnego polepszenia w dzisiejszém przesileniu od nowych postanowień. Zasada złego głębiej leży w braku wspólnego zaufania w świecie handlowym, ponieważ to możnaby usunąć jednem postanowieniem w celu podniesienia zaufania wydanem. Główny powód leży w braku rzeczywistym pieniędzy, tego środka cyrkulacyi koniecznego do prowadzenia zwyczajnych i bieżących interesów. Pieniądz z kraju częścią wyprowadzonym został przez rozmaite przyczyny, częścią zaś obrócony w przedsięwzięcia, które długo procentować nie będą: ulepszenie zatém może nastąpić dopiero wówczas, gdy owe przyczyny działać przestaną. *Times* dawno już podał jako przyczyny, najprzód złe z 1845 i 1846 roku, szaleństwa kolei żelaznych, potrzecie małe dowozy, zmniejszenie zapasów i wysokie ceny bawełny, materyi niewyrobionej, która najwiekszy odbyt zapewnia fabrykom angielskim za granicą. Obliczono teraz, że przyczyny częcią pośrednio, częścią bezpośrednio w skutkach swoich środki cyrkulacyjne kraju, złoto i banknoty, zmniejszyły o 11 milionów funtów sterlingów a to dla tego, iż z powodu wielkiego dowozu zboża około 1 milion banknotów angielskich może się znajdować w Stanach Zjednoczonych albo Wschodniéj Europie, około 3 miliony funtów sterlingów w złocie, należące do 152 banków na akcyach uformowanych, oraz 903 banków filialnych na prowincyi leży w zachowaniu z powodu dzisiejszego braku; milion zabierają wypłaty dla kolei żelaznych, a milion jeszcze trzymają fabrykanci. Do tych 6ciu milionów doliczyć należy przynajmniéj 5 milionów ubytku, albowiem wedle urzędowych raportów, cyrkulacya banknotów wszystkich banków angielskich wynosiła w październiku 35,546,465 funtów sterlingów. kiedy w tejże saméj epoce roku przeszłego wynosiła 41,032,775 funtów sterlingów, a zatém zmnieszyła się o 5,477,010 funtów sterlingów. Kiedy tak kapitał obrotowy narodu zmnieszył się o 11 milionow funtów sterlingów od 1846 roku, to jest kiedy 21 milionów funtów sterlingów banknotów banku angielskiego (która to summa według wszystkich obliczeń, jest wystarczającą w zwyczajnych czasach) po odtrąceniu od niéj 6 milionów które w obiegu nie znajdują się, zeszła do 15 milionów funtów sterlingów, nic dziwnego, że pieniądz stał się rzadki i kosztowny, a trudność ta prędzéj usuniętą nie zostanie, aż pieniądz do kraju powróci lub też stanie się łatwiejszym do obrotu. Nowe prawo bankowe więcéj do uzyskania tego przeszkadza jak pomaga, albowiem przy wysokiém diskonto 8 pct nie można robić wywozów dla utrzymania na korzystnéj stopie kursu wexli i sprowadzenia napowrót pieniędzy. Dla tego pieniądze teraz zatrzymywane nie prędzej w kurs wejdą, aż interesa na bawełnę i zboże się poprawią i wszelkie obawy ustąpią. *Times* obawia się najwięcéj szaleństw kolei żelaznych, i tego że robotnicy bez chleba pozostaną. Piorunuje jeszcze w ostatnim swym numerze na tę manię. „Trzeba być bez serca, mówi ten dziennnik, by robotników uwodzić i prowadzić do zajęć korzyści nie przynoszących i niepewnych. Robotnik ufa, jest pojętny, energiczny ale nie umie i nie jest zdolny sam się prowadzić; robotnikiem kierują pieniądze albo wszelka inna okoliczność. Można robotnika prowadzić jak dziecko. Robotnik zmuszony słuchać swych codziennych petrzeb, wierząc wszystkiemu, za najmniejszém podwyższeniem płacy, odrywa się od uprawy roli lub innych ważnych rzemiosł, dających nam środki do utrzymania, suknie, mieszkanie i przechodzi do najniedorzeczniejszych, najszaleńszych i najbardziéj niszczących zatrudnień. Gdy jaki biedak może zarobić 6 pensów więcéj na tydzień, to musi iść za swoim losem, i starać się o zarobienie owych 6 pensów więcéj gdzie je dają. To czuliśmy zawsze i dla tego powstawaliśmy wiecznie na szaleństwo tych, którzy wiele ludzi od pożytecznéj pracy odrywają dla przedsięwzięć, które przez długie lata nie pokrywają nawet kosztów swoich i które musiano wstrzymać w wykonaniu, jak tylko zabrakło kapitału w kraju.

— *Madryt* 4 *Listopada.* —

Znowu przesilenie ministeryalne! Powodowana przedstawienieniami swéj matki Królowa panująca mianowała wczoraj wieczór dotychczasowego prezesa rady ministów jenerała Narvaez ministrem wojny w miejscu jenerała Cordova i złożyła z urzędu ministra handlu i oświecenia jenerała Ros de Olano, którego tymczasem zastąpi minister spraw wewnętrznych p. Sartoriusz, póki Marya Krystyna nie wskaże osoby tego urzędu i zaufania godnéj. Prócz tego inne jeszcze zarządzono zmiany co do dygnitarzy państwa. Wspólne niebezpieczeństwo było powodem do tych kroków w porozumieniu Królowej matki z jene-

rałem Narvaez tak niespodzianie uczynionych.

— *Dnia* 28 *Października.* —

Powód oddalenia pana Mirall ze stolicy następny tutaj podają: Pan Mirall chwalił się że będzie nocował w pałacu. W tym celu porozumiał się z panem Valdemosa, nauczycielem śpiewu królowéj i następnego dnia kilka przezeń o tém uprzedzonych osób widziało go o godzinie 5 rano z tryumfującą miną wychodzącego z pałacu. Na skutek tego królowa Krystyna zażądała od gabinetu oddalenia pana Mirall ze stolicy; pan Valdemosa zaś stracił nietylko miejsce nauczyciela śpiewu, ale jeszcze dyrektora muzyki dworu.

— *Rzym* 28 *Października.* —

Od kilku dni obiegająca pogłoska, że kardynał sekretarz stanu Ferreti inny urząd otrzyma, potwierdza się teraz w ten sposób, że kardynał Boloński obejmie jego miejsce, a kardynał Ferretty sprawować będzie urząd di Prefetto de Memoriali.

Właśnie dowiadujemy się z wiarogodnego źródła, że Papież osobnym rozkazem rozporządził złożenie z urzędu byłego Governatore Grassellini i odebranie mu prawa prelatury za jego naganne urzędowanie. Łaskawość Jego Świątobliwości dozwala mu jednak pobierać miesięczny dochód pensyi po 100 skudów, póki do Neapolu nie wróci, gdzie mu król dalsze jego przeznaczenie wskaże. — Na dyrektora policyi powołany jest Mons. Savelli, którego wybór powszechnie zadawala.

— *Turyn* 5 *Listopada.* —

Dzisiejsza *Gazetta* ogłasza ustanowienie nowego sądu kassacyjnego, nowe rozporządzenie dotyczące wolności druku i t. d.

Ciągle nadchodzą wiadomości z różnych miast królestwa sardyńskieoo o wielkim zapale radości, z jaką lud przyjmuje reformy swego króla którego ubóstwia i wszelkiemi sposobami swoją wdzięczność wynurza.

— *Dnia* 13 *Października.* —

Gazeta rządowa donosi, że król udzielił swe zatwierdzenie postępowaniu ustnemu i jawnemu przy procesach kryminalnych. Cała sądowa organizacya ma być przerobioną i uproszczoną; mnóstwo nadzwyczajnych komissądów zostanie zniesioném; ulepszenia zajdą także w policyi.

— *Konstantynopol* 22 *Października.* —

Zarządzone przeciw Grecyi środki znaglające, podały niedawno Porcie sposobność wystąpienia znowu z swoim tytułem do własności Algieru, wprawdzie *de facto* już zgasłym, ale jeszcze wcale nie zaniechanym. Dwa okręty greckie wzięły ztąd ładunek przeznaczony do Algieru. Gdy Porta, jak zwykle, proszoną była o potrzebny do żeglugi firman, odmówiła udzielenia takowego, oświadczając, że gdy okręty te płyną z jednego portu tureckiego do drugiego, zatém żegluga ich uważaną być musi za pobrzeżną, a takowa okrętom greckim jest zabroniona. Poseł francuzki protestował zaraz przeciwko temu oświadczeniu Porty, jakoby Algier był posiadłością turecką; ale Porta obstawała przy swojém oświadczeniu, a okręty te zmuszone były deklarować swój ładunek do Malty.

— *Indye Wschodnie.* —

Londyn 3 *Listopada.* Ostatnia poczta indyjska przywiozła wiadomości z Bombay do 1 października, a z Chin (z Hong-Kong) do 25 sierpnia. Ważnego nic nie donoszą. Jeneralny gubernator i wódz naczelny znajdują się w Simla, gdzie ostatni zostaje dłużéj. Lord Hardinge miał zamiar w ciągu dwóch tygodni wrócić do Kalkuty. Rząd prezydencyi Bombay otrzymał rozkaz wysłania do Suez parostatku dla lorda Dalhousie, nowego gubernatora jeneralnego, który wprost chce się udać do Kalkuty.

W stolicy Sików, w Lahorze, wywiezienie królowéj matki nie wywołało ani nie zwróciło uwagi. Rząd stara się teraz rozszerzyć w Lahorze uprawę kartofli. Dzisiejszy rezydent angielski w Lahorze, pułkownik Lawrence, z powodu osłabionego zdrowia udaje się z lordem Hardinge do Anglii; jego następcą zostanie zapewne sir F. Carrie. W armii z 50,000 ludzi, z których 10,000 europejczyków i 10 dział, stojącej w gotowości na wszelki wypadek na granicy połnocno-zachodniéj, urządzono trzy ruchome brygady po 3400 ludzi, które mają być zaopatrzone zupełnie w zapasy żywności i bydło juczne, by w każdéj chwili w pole wyruszyć mogły.

W Sindzie wszystko spokojnie i ruch handlowy z Kuradżi nie ustaje. W dniu 20 września dano tam wielki obiad jener. Napier, który wprost udaje się do Suez, by zimę przepędzić w Nizza.

Z Hong-Kong otrzymano raporta do 25 sierpnia. Kłótnie w Kantonie nie ustają, chociaż dotąd wybuchu ważnego nie było. Widać, że lud chiński anglików nie nawidzi, co dziwić nie może po wypadkach lat ostatnich. Angielski gubernator sir J. Dawis musi być zatém na wszystko przygotowany i robi stósowne przysobienia. Pod admirałem Inglefield stoi silna flota powiększona teraz nowym okrętem liniowym, oprócz tego ma on na rozkazy 3000 wojska. W Kontonie uzbrajają fortece na Boka-Tygris daleko silniéj jak dotąd; wzięto na żołd zagranicznych oficerów dla ćwiczenia w rzemiośle wojennem mieszkańców Kontonu, a na tym samym gruncie, który odstąpiono niedawno anglikom, Kiong kazał twierdzę budować. Zresztą żegluga w górę rzeki jest bardzo niebezpieczna dla cudzoziemców, tak np. pan Reynowan został zamordowany w przejeździe a inny europejczyk raniony. Motłoch w brzegu strzela do przepływających. Długo tak rzeczy pozostać nie mogą. „Prędzéj lub późniéj, mówi *Bombay Times*, musimy rozpocząć zdobycz południowych Chin a może za tém pójdą i całe Chiny; ponieważ kraj ten, wewnątrz lepiéj jest

uorganizowany jak Inlye, łatwiejszy przeto do rządzenia.“

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 15 *do dnia* 16 *Listopada.*

Rostowski Alexander xiążę, jenerał ces. ross., Dreiseitel Antoni, Brandys Józefa ob., Białobrzeski Paweł, Potocki Felicyan, z Galicyi; -- Habelski Józef, Miglewski Sebastyan ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Politvński Józef, do Galicyi; -- Salchow Edward król. prus. szambelan, Najhaus hr.. Rostowski Alexander xiążę, jen. ces. ross., do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 7726.

CESARSKO KRÓLEWSKI

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do wiadomości publicznéj, iż P. Stanisław Mirecki, otrzymał z Ces. Król. Rady Administracyjnéj Cywilnéj w dniu 2 b. m. i r. do Nru 6255, patent na Geometrę przysięgłego, z wolnością trudnienia się pomiarami w kraju tutejszym.

Kraków d. 12 Listopada 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Za Referendarza *Rajski.*

Obwieszczenie.

Nro 5293 D. W.

CESARSKO KRÓLEWSKI

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż w myśl rozporządzenia Ces Król. Rady Administracyjnéj z dnia 4go Listopada r. b. N. 6304 odbędzie się w Biórach Ces. Król. Wydziału przez sekretne deklaracye na ręce Przewodniczącego do dnia 30 t. m. i r. do godziny 1éj z połnduia składać się mające, publiczna *in plus* licytacya, na wypuszczenie w 3ch letnią dzierżawę od dnia 1 Stycznia 1848 roku, do dnia ostatniego Grudnia 1850, pastwiska na obydwóch brzegach Staréj Wisły, pomiędzy mostami Stradomskim a Szlachtuzowym, tudzież pomiędzy ogrodami XX. Missyonarzy i Podbrzezia położonego. — Cena do licytacyi w kwocie złotych polskich 61 groszy 15 rocznego czynszu naznacza się; na *vadium* każdy z pretendentów złoży w Ces. Król. Kassie Poborowéj kwotę złotych polskich 6 groszy 5 odpowiadającą 10téj części *praetii liciti* która złożenie to na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczy. Inne warunki w Biórach C. Król. Wydziału przejrzane być mogą.

Wzór do Deklaracyi.

Stósownie do obwieszczenia Ces. Kr. Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu z dnia 10 Listopada r. b. Nro 5293, składam niniejszą deklaracyą, iż z dzierżawy pastwiska na obydwóch brzegach Staréj Wisły, pomiędzy mostami Stradomskim a Szlachtuzowym, tudzież pomiędzy ogrodami XX. Missyonarzy i Podbrzezia położonego, przez lat 3, od dnia 1go Stycznia 1848 r. poczynając tytułem czynszu rocznego kwotę (tu wyrazić literami) ofiaruję, przyjmując warunki dzierżawy téj dotyczące, przezemnie przejrzane i zrozumiane (położyć dattę, podpis i miejsce zamieszkania.)

Kraków dnia 10 Listopada 1847 r.

Przewodniczący
Malewski.
(2r.) p. o. Sekretarza S. *Popielecki.*

Doniesienia prywatne.

Ignacy Keller

poleca swój dobrze urządzony Skład zaopatrzony we wszelkie najprzedniejsze białe, jako też najpiękniejsze i trwałemi kolorami złotem i srebrem powleczone

Wyroby Kryształowe Szklanne Czeskie

tudzież **Serwisa** stołowe podług najmodniejszych form, po cenach najumiarkowańszych. Przyjmują się także zlecenia wyrytowania na szkle różnych imion i herbów stósownie do życzeń jak najdokładniej. — Nowo urządzony Skład ten znajduje się w Hotelu pod *Złotym Wołem* przy Stradomiu pod N. 16. (1r.)

Handel Bławatny, składający się z samych francuzkich i angielskich Towarów, K. Morbicera, wysprzedaje się zupełnie po cenach znacznie zniżonych. (2r.)